05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

AMALAN PEMBELAJARAN PELAJAR TAHFIZ MODEL ULUL ALBAB (TMUA) DI NEGERI SELANGOR

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

NORAFIDAH BINTI MD YUSUP

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

2021

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

AMALAN PEMBELAJARAN PELAJAR TAHFIZ MODEL ULUL ALBAB (TMUA) DI NEGERI SELANGOR

NORAFIDAH BINTI MD YUSUP

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

DISERTASI DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK MEMPEROLEH IJAZAH SARJANA PENDIDIKAN (PENDIDIKAN ISLAM) (MOD PENYELIDIKAN DAN KERJA KURSUS)

FAKULTI SAINS KEMANUSIAAN
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

2021

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS
اونيبرسيتي ڤنديديقن سلطان ادريس
SULTAN IDRIS EDUCATION UNIVERSITY

Sila tanda (✓)	
Kertas Projek	
Sarjana Penyelidikan	
Sarjana Penyelidikan dan Kerja Kursus	✓
Doktor Falsafah	

INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH

PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN

Perakuan ini telah dibuat pada 9 Disember 2021

Student'Declaration:

Saya, NORAFIDAH BINTI MD YUSUP, M20182001717 FAKULTI SAINS KEMANUSIAAN dengan ini mengaku bahawa tesis yang bertajuk AMALAN PEMBELAJARAN PELAJAR TAHFIZ MODEL ULUL ALBAB (TMUA) DI NEGERI SELANGOR adalah hasil kerja saya sendiri. Saya tidak memplagiat dan apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dinyatakan dengan sejelasnya dan secukupnya..

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

____

Tandatangan pelajar

Supervisor's Declaration:

Saya PROF MADYA DR. MOHAMAD MARZUQI BIN ABD RAHIM dengan ini mengesahkan bahawa hasil kerja pelajar yang bertajuk AMALAN PEMBELAJARAN PELAJAR TAHFIZ MODEL ULUL ALBAB (TMUA) DI NEGERI SELANGOR dihasilkan oleh pelajar seperti nama di atas, dan telah diserahkan kepada Institut Pengajian Siswazah bagi memenuhi sebahagian syarat untuk memperoleh IJAZAH SARJANA PENDIDIKAN ISLAM.

________________ ______________________________

Tarikh Tandatangan Penyelia

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS
اونيۏرسيتي ڤنديديقن سلطان ادريس
SULTAN IDRIS EDUCATION UNIVERSITY

INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH /
INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES

BORANG PENGESAHAN PENYERAHAN TESIS/LAPORAN KERTAS PROJEK
DECLARATION OF THESIS/DISSERTATION/PROJECT PAPER FORM

Tajuk / *Title:*	AMALAN PEMBELAJARAN PELAJAR TAHFIZ MODEL ULUL ALBAB (TMUA) DI NEGERI SELANGOR
No. Matrik / *Matric's No.:*	M20182001717
Saya / *I:*	NORAFIDAH BINTI MD YUSUP
	(Nama pelajar / Student's Name)

Mengaku membenarkan Tesis/Desertasi/Laporan Kertas Projek (Doktor Falsafah/Sarjana)* ini disimpan di Universiti Pendidikan Sultan Idris (Perpustakaan Tuanku Bainun) dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:-
Acknowledge that Universiti Pendidikan Sultan Idris (Tuanku Bainun Library) reserves the right as follows:-

1. Tesis/Disertasi/Laporan Kertas Projek adalah hak milik UPSI.
   i. *The thesis is the property of Universiti Pendidikan Sultan Idris.*
2. Perpustakaan Tuanku Bainun dibenarkan membuat salinan untuk tujuan rujukan sahaja.
   ii. *Tuanku Bainun Library has the right to make copies for the purpose of research only.*
3. Perpustakan dibenarkan membuat salinan Tesis/Disertasi ini sebagai bahan pertukaran antara Institusi Pengajian Tinggi.
   iii. *The Library has the right to make copies of the thesis for academic exchange.*
4. Perpustakaan tidak dibenarkan membuat penjualan sainan Tesis/Disertasi ini bagi kategori **TIDAK TERHAD.**
   iv. *The library are not allowed to make any profit for 'Open Access' Thesis/Dissestation.*
5. Sila tandakan (✓) bagi pilihan kategori di bawah / Please tick (✓) for category below:-

☐ **SULIT/*CONFIDENTIAL***	Mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau kepentingan Malaysia seperti yang termaktub dalam Akta Rahsia Rasmi 1972. / *Contains confidential information under the Official Secret Act 1972*
☐ **TERHAD/*RESTRICTED***	Mengandungi maklumat terhad yang telah ditentukan oleh organisasi/ badan di mana penyelidikan ini dijalankan. / *Contains restricted information as specified by the organization where research was done*.
☐ **TIDAK TERHAD / *OPEN ACCESS***	

(Tandatangan Pelajar / Signature)

Tarikh: ____________________

(Tandatangan Penyelia / Signature of Supervisor)
& (Nama & Cop Rasmi / Name & Official Stamp)

Catatan: Jika Tesis/Disertesi ini **SULIT @ TERHAD**, sila lampirkan surat daripada pihak berkuasa/organisasi berkenaan dengan menyatakan sekali sebab dan tempoh laporan ini perlu dikelaskan sebagai **SULIT** dan **TERHAD.**

Notes: If the thesis is CONFIDENTIAL or RESTRICTED, please attach with the letter from the organization with period and reasons for confidentially or restriction.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, syukur ke hadrat Allah SWT kerana dengan izinNya dapat saya menyiapkan disertasi ini dalam masa yang telah ditetapkan. Saya juga merakamkan jutaan penghargaan kepada penyelia saya Prof Madya Dr. Mohamad Marzuqi bin Abd Rahim yang banyak membantu dan membimbing saya dalam menyiapkan disertasi saya ini. Jutaan terima kasih juga kepada pensyarah-pensyarah yang turut dalam memberikan ilmu pengetahuan dan idea secara langsung dan tidak langsung sepanjang tempoh pengajian saya di UPSI ini

Sanjungan dan penghormatan kepada bonda tersayang iaitu Puan Kamaliah binti Ali, juga keluarga di atas pengorbanan yang murni, berkat doa kalian yang sentiasa memberi sokongan dan galakan dalam apa jua keadaan sekali pun. Tidak lupa juga buat suami banyak memberikan sokongan moral dalam menyiapkan disertasi ini. Akhir sekali buat sahabat saya Nur Amalina Kamaruddin dan Dr. Diyana Jamari yang telah memberi dorongan, khidmat nasihat, teguran membina dalam saya menyiapkan disertasi ini, begitu juga pada rakan sepejuangan yang lain. Terima kasih juga atas doa yang tidak pernah putus daripada kalian.

Penghargaan buat semua pihak yang telah memberi sokongan, dorongan dan sumbangan dalam apa jua bantuan yang telah diberikan. Segala kebaikan dan bantuan hanya Allah SWT yang dapat membalasnya.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti tahap kesediaan pelajar TMUA sebelum, semasa dan selepas menghafaz al-Quran, menganalisis perbezaan perlaksanaan amalan *murajaah* berdasarkan demografi serta mengkaji hubungan amalan *murajaah* dengan pencapaian hafazan al-Quran pelajar berdasarkan teori al-Qabisi. Kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif menerusi pengedaran soal selidik kepada seramai 230 orang pelajar lelaki dan perempuan tingkatan dua dan empat yang dipilih secara rawak daripada sebuah sekolah berasrama penuh beraliran Tahfiz Model Ulul Albab di Selangor. Soal selidik dengan skala likert lima mata telah digunakan dan data kajian telah dianalisis secara deskriptif menerusi min, ujian-T dan korelasi Pearson. Dapatan menunjukkan nilai min tahap persediaan pelajar sebelum dan semasa menghafaz al-Quran berada pada tahap tinggi iaitu min 2.77 (.428) dan 2.70 (.468). Manakala dapatan kesediaan pelajar selepas menghafaz al-Quran melalui amalan *murajaah* juga berada pada tahap tinggi dengan nilai min 2.22 (.540). Analisis ujian-T menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan ($t=2.06$, $p<0.05$) pada tahap perlaksanaan amalan *murajaah* berdasarkan jantina, apabila pelajar perempuan mempunyai tahap perlaksanaan amalan *murajaah* lebih tinggi berbanding pelajar lelaki dengan nilai min 3.39 (.65). Hubungan signifikan yang positif di antara amalan *murajaah* dengan pencapaian hafazan pelajar ($r=0.798$, $p<0.01$) turut diperoleh melalui korelasi Pearson. Ini bermaksud amalan *murajaah* yang dilaksanakan dapat meningkatkan pencapaian hafazan pelajar. Dapatan kajian menunjukkan bahawa murid-murid mempunyai tahap kesediaan yang tinggi dan keupayaan yang baik untuk melaksanakan amalan *murajaah*. Kajian ini memberi implikasi bahawa persediaan sebelum, semasa menghafaz al-Quran dan perlaksanaan amalan *murajaah* ternyata memberi kesan positif pada pencapaian hafazan pelajar secara keseluruhan. Oleh itu, amalan *murajaah* yang dilakukan perlu diteruskan secara konsisten bagi memberi impak yang positif terhadap pencapaian hafazan pelajar.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LEARNING PRACTICE OF TAHFIZ MODEL ULUL ALBAB STUDENTS IN SELANGOR

ABSTRACT

The research aims to identify the levels of readiness of TMUA students before, during and after the memorization of the Quran, analyze the differences in the implementation of *murajaah* practice based on demographics, and examine the relationship of *murajaah* practice with students' achievement in memorizing the Quran based on the theory of al-Qabisi. This study used quantitative method through the distribution of questionnaires to a total of 230 male and female of form two and form four students who were randomly chosen from a full boarding school of Ulul Albab Tahfiz Model with TMUA syllabus in Selangor. A questionnaire with a five points Likert scale was used and the data were analyzed descriptively through mean, t-test and Pearson correlation. Findings showed that the mean value of the levels of students' readiness before and during memorizing the Qur'an is at a high level, particularly 2.77 (.428) and 2.70 (.468) respectively. While the findings for students' readiness after memorizing the Qur'an through the murajaah practice is at a mean value of 2.22 (.540). T-test analyses further found that there is a significant difference ($t=-2.06$, $p<0.05$) in the level of implementation of *murajaah* practices based on gender as female students show higher level of murajaah practice implementation compared to the male student at a mean value of 3.39 (.65). A significant positive relationship between the *murajaah* practice with students' memorization achievement ($r=0.798$, $p<0.01$) is also obtained through the Pearson correlation. This indicated that the murajaah practice implemented can improve students' memorization achievement. The findings manifested that the students have a high level of readiness and good ability to perform murajaah practices. The implication of this study for preparation before, during memorization of the Quran and the implementation of the practice of murajaah turned out to have a positive effect on the overall memorization achievement of students. Therefore, the practice of murajaah should be continued consistently to give a positive impact on students' memorization achievement.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

KANDUNGAN

		Muka Surat
PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN		ii
BORANG PENGESAHAN PENYERAHAN TESIS/LAPORAN KERTAS PROJEK		iii
PENGHARGAAN		iv
ABSTRAK		v
ABSTRACT		vi
KANDUNGAN		vii
SENARAI JADUAL		xiii
SENARAI RAJAH		xv
SENARAI DAFTAR ISTILAH		xvi
SENARAI SINGKATAN		xviii
SENARAI LAMPIRAN		xix
BAB 1	**PENDAHULUAN**	1
	1.1 Pengenalan	1
	1.2 Latar Belakang Kajian	8
	1.3 Penyataan Masalah	13
	1.4 Objektif	18

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	1.5	Persoalan Kajian	19
	1.6	Hipotesis	20
	1.7	Kepentingan Kajian	20
	1.8	Kerangka Teori Kajian	21
	1.9	Kerangka Konseptual Kajian	22
	1.10	Batasan Kajian	23
	1.11	Definisi Operasi Kajian	24
		1.11.1 Amalan Pembelajaran	24
		1.11.2 Tahfiz Model Ulul Albab	25
		1.11.3 Pencapaian	26
	1.12	Kesimpulan	27
BAB 2	**KAJIAN LITERATUR**		28
	2.1	Pendahuluan	28
	2.2	Sejarah Perkembangan Pembelajaran Hafazan Al-Quran	28
	2.3	Tahfiz Model Ulul Albab (TMUA)	31
	2.4	Kelebihan dalam Menghafaz Al-Quran	34
	2.5	Keutamaan dalam Menghafaz Ayat Suci Al-Quran	36
		2.5.1 Memelihara Al-Quran dari Sudut *Mutawatirnya*	36
		2.5.2 Pelihara Budaya Ulama-ulama Silam	38
		2.5.3 Al-Quran Merupakan Khazanah Ilmu	38
		2.5.4 Menjaga Kesucian Moral dan Sosial dalam Masyarakat	39

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.6 Amalan Murajaah (Mengulang) Hafazan Al-Quran 41

2.6.1 (*Takrar*) Mengulang Hafazan al-Quran 41

2.6.2 *Murajaah Jadid* (Hafazan Yang Baru Dihafaz) 41

2.6.3 Mengulang Hafazan *Qadim* (Yang Telah Lama Diperolehi) 43

2.6.4 Mengekalkan Hafazan al-Quran (*Murajaah*) 44

2.7 Kerangka Kajian 46

2.7.1 Demografi 46

2.7.2 *Talqin* (Mengajar) 47

2.7.3 *Takrar* (Latih Tubi Mengulang Hafazan) 48

2.7.4 *Al-Mail* (Cintakan Quran) 48

2.7.5 *Al-Fahm* (Kefahaman) 49

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.7.6 Pencapaian Hafazan Pelajar 49

2.8 Masalah dalam Mengekalkan Hafazan Al-Quran 50

2.8.1 Masalah dalam diri Seorang Penghafaz Al-Quran 51

2.8.2 Masalah Luaran Seorang Penghafaz Al-Quran 55

2.9 Kajian-Kajian Lepas 59

2.10 Kesimpulan 64

BAB 3 METODOLOGI KAJIAN 66

3.1 Pendahuluan 66

3.2 Reka Bentuk Kajian 66

3.3 Lokasi Kajian 69

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	3.4 Populasi Kajian	70
	3.5 Sampel dan Teknik Persampelan	72
	3.6 Intsrumen Kajian	74
	3.6.1 Soal Selidik	74
	3.6.1.1 Latar Belakang Demografi	75
	3.6.1.2 Persediaan Sebelum Menghafaz Al-Quran	76
	3.6.1.3 Persediaan Semasa Menghafaz Al-Quran	77
	3.6.1.4 Amalan Murajaah Hafazan Al-Quran	78
	3.7 Kajian Rintis	79
	3.8 Prosedur Pengumpulan Data	80
	3.9 Penganalisisan Data	81
	3.9.1 Statistik Deskriptif	82
	3.9.2 Analisis Perbandingan (Ujian – t)	82
	3.9.3 Analisis Inferensi (korelasi)	83
	3.10 Penutup	83
BAB 4	**ANALISIS DATA**	85
	4.1 Pendahuluan	85
	4.2 Statistik Deskriptif	86
	4.2.1 Profil Responden	86
	4.2.2 Persediaan Sebelum Menghafaz Al-Quran	91
	4.2.3 Persediaan Semasa Menghafaz Al-Quran	93

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.2.4 Amalan *Murajaah* 97

4.3 Mengenalpasti Perbezaan Perlaksanaan Amalan *Murajaah* Berdasarkan Jantina 100

4.4 Mengenalpasti Hubungan Amalan *Murajaah* dengan Pencapain Hafazan Pelajar 100

4.5 Kesimpulan 101

BAB 5 RUMUSAN, PERBINCANGAN DAN CADANGAN 102

5.1 Pendahuluan 102

5.2 Ringkasan Kajian 102

5.3 Perbincangan dan Dapatan Kajian 104

5.3.1 Analisis Deskriptif 105

5.3.1.1 Persediaan Sebelum Menghafaz al-Quran 105

5.3.1.2 Persediaan Semasa Menghafaz al-Quran 106

5.3.1.3 Amalan *Murajaah* Hafazan al-Quran 108

5.3.2 Perbezaan Pelaksanaan Amalan *Murajaah* Berdasarkan Jantina 109

5.3.3 Hubungan Amalan *Murajaah* dengan Pencapain Hafazan Pelajar 110

5.4 Implikasi Kajian 111

5.4.1 Implikasi Teori 111

5.4.2 Implikasi Praktikal 112

5.4.2.1 Ibu bapa 112

5.4.2.2 Pelajar 113

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.4.2.3 Guru 113

5.4.2.4 Institusi Pendidikan Tahfiz 114

5.4.2.5 Kerajaan 115

5.5 Cadangan 116

5.5.1 Cadangan Untuk Pelajar dan Pihak Sekolah 116

5.5.2 Cadangan Kepada Pihak Kerajaan dan Badan – Badan Ngo 118

5.5.3 Cadangan Mempertingkatkan Kajian Akan Datang/Kajian Lanjutan 119

5.6 Kesimpulan 120

RUJUKAN 121

LAMPIRAN 132

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI JADUAL

No. Jadual		Muka Surat
3.1	Bilangan pelajar tingkatan 2 dan 4 Sekolah Berasrama Penuh Integrasi Rawang	69
3.2	Populasi pelajar tingkatan satu hingga lima	71
3.3	Gambaran Reka bentuk kajian	75
3.4	Jumlah taburan item persediaan sebelum menghafaz al-Quran	76
3.5	Jumlah taburan item persediaan semasa menghafaz al-Quran	77
3.6	Jumlah taburan item amalan murajaah hafazan al-Quran	78
3.7	Kekuatan hubungan mengikut nilai korelasi	83
4.1	Taburan Responden Mengikut Jantina	87
4.2	Taburan Responden Mengikut Sebab Pelajar Memasuki Sekolah Tahfiz	87
4.3	Taburan Responden Mengikut Tingkatan	88
4.4	Taburan Responden Mengikut Bilangan Juz yang Telah Dihafaz	88
4.5	Taburan Responden Mengikut Bilangan Juz yang Ingat	89
4.6	Taburan Responden Mengikut Peperiksaan Pertengahan Tahun dan Akhir Tahun	90

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.7 Taburan Responden Mengikut Masa Menghafaz 1 Muka Surat 90

4.8 Nilai Min Skor Bagi Item Persediaan Sebelum Menghafaz Al-Quran 92

4.9 Nilai Min Skor Bagi Item Semasa Menghafaz Al-Quran 95

4.10 Nilai Min Skor Bagi Item Amalan Murajaah 98

4.11 Perbezaan Pelaksanaan Amalan Murajaah Berdasarkan Jantina 100

4.12 Hubungan Antara Amalan Murajaah dan Pencapaian Hafazan Pelajar 101

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI RAJAH

No. Rajah **Muka Surat**

1.1	Kerangka Teori :Teori Pemikiran Islam al-Qabisi (1955))	21
1.2	Kerangka Konseptual Kajian model Al-Qabisi (1955): diadaptasi dari Jurnal Pendidikan Malaysia 43(3) SI (2018): 141-148: Farah Ilyani Zakaria, Mohd Aderi Che Noh & Khadijah Abd Razak	22
3.1	Kerangka Kajian	67
3.2	Jumlah Populasi dan Sampel Saiz, Sumber Krejcie & Morgan (1970)	71
3.3	Jenis Persampelan	73

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI DAFTAR ISTILAH

Tartil	Merendahkan suara
Tadabbur	Merenungkan ayat al-Quran
Ummi	Orang yang tidak tahu menulis
Manhaj	Kurikulum
Murajaah	Mengulang
Sima'an	Saling mendengar dan memperdengarkan
Huffaz	Penghafaz al-Quran
Tarsikh	Mengukuhkan bacaan
Mushafahah	Bacaan dari mulut ke mulut
Talaqqi	Bacaan bersemuka
Tasmik	Memperdengarkan bacaan
Tahfiz	Menghafal
Takrir	Pengulangan
Tadarus	Bacaan melihat al-Quran
Talqin	Mengajar
I'adah	Mengulang
Al-mail	Cintakan al-Quran

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Al- fahm	Kefahaman
Mutasyabih	Samar-samar/tidak jelas
Tahriri	Penulisan
Iqra'	Baca
Hamlatul quran	Pembawa al-Quran
Sahib al-Quran	Sahabat al-Quran
Salaf al-Soleh	Ulama-ulama silam
Jadid	Baru
Qadim	Lama
Da'ie	Pendakwah
Tafaqquh	Pemahaman
Isbat	Mengukuhkan
Tahdhir	Menghadirkan diri
Fiqh al-ayat	Kefahaman ayat

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI SINGKATAN

KPM	Kementerian Pelajaran Malaysia
SPM	Sijil Pelajaran Malaysia
S.A.W	Sallallah Alaihi Wasallam
S.W.T	Subhanahuwataala
A.S	Alaihi Salam
R.A	Radhiallahu Anhu
IPTA	Institut Pengajian Tinggi Awam
SMKA	Sekolah Menengah Kebangsaan Agama
MRSM	Maktab Rendah Sains Mara
TMUA	Tahfiz Model Ulul Albab
KBT	Kurikulum Bersepadu Tahfiz
IBM SPSS	Statistical Package for Social Science
BPPPKPM	Bahagian Pembangunan dan Penyelidikan Pendidikan Kementerian Pendidikan Malaysia

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI LAMPIRAN

A	Borang Kesahan Pakar
B	Borang Soal Selidik
C	Jadual Persampelan Krecjie & Morgan
D	Surat
E	Senarai Nama Pakar

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Pendidikan al-Quran merupakan salah satu daripada bidang teras untuk mendalami agama Islam. Pendidikan al-Quran bermula dengan pengenalan huruf hijaiyah seterusnya diperkenalkan dengan mengeja, membaca dan pengenalan ilmu tajwid sehinggalah sampai pada peringkat *mengkhatamkan* al-Quran. Pendidikan al-Quran juga merupakan ilmu terawal yang perlu dikuasai sebelum meneroka ilmu lain yang berkaitan dengan al-Quran. Selain itu, pembelajaran al-Quran juga dapat dilihat sebagai satu pancaran cahaya serta mempunyai cabang ilmu yang pelbagai dalam menuntut konsep interaksi yang mana ianya bersifat holistik (al-Qardawi, 1999). Manakala konsep interaksi merujuk kepada hubungan antara hamba dengan tuhan iaitu Allah S.W.T melalui al-Quran. Selain itu, Abdul Jalil (2008) dan al-Qardawi (1999) menjelaskan bahawa interaksi keseluruhan dengan pencipta adalah merangkumi perbuatan yang dapat menghampirkan diri kepada pencipta.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pendidikan al-Quran juga merupakan salah satu cara untuk berinteraksi dengan Allah S.W.T iaitu dengan membaca al-Quran secara *tartil*, selain itu memahami maksud ayat-ayat al-Quran menggunakan konsep *tadabbur*, selain itu juga dengan menjiwai isi kandungan al-Quran juga dapat menjadi penyuluh kehidupan, dan pelbagai lagi bentuk interaksi lain yang membawa manfaat kepada dunia dan juga akhirat (Abdul Jalil, 2008). Al-Quran merupakan kalam Allah S.W.T dan beruntunglah sesiapa yang sentiasa membacanya serta menghafaznya kerana membaca al-Quran bererti ia berinteraksi dengan zat yang maha agung iaitu Allah S.W.T. Bunda Fathi (2011) juga berpendapat bahawa membaca al-Quran merupakan langkah awal interaksi dengan al-Quran. Manakala langkah seterusnya ialah menghafaz al-Quran (Amirullah Syarbani dan Lis Nur'aeni Afgandi, 2003).

Pendidikan tahfiz merupakan salah satu cabang daripada pendidikan al-Quran dan ia juga termasuk salah satu cara berinteraksi dengan Allah S.W.T. Muhammad Asraff Ayob, (2015) berpendapat dengan cara menghafaz al-Quran seseorang itu boleh berinteraksi dengan Allah S.W.T pada bila-bila masa dan ini merupakan salah satu kelebihan dalam menghafaz al-Quran. Kehidupannya terasa dekat dengan Allah S.W.T kerana setiap kali berhadapan dengan masalah, penghafaz al-Quran boleh berinteraksi dengan Allah S.W.T secara terus menerusi al-Quran yang dihafaz.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pendidikan tahfiz merupakan salah satu dimensi yang penting dalam pembelajaran al-Quran (Murihah, Abdul Hafiz & Arieff, 2016). Pendidikan tahfiz bertujuan untuk memelihara kesucian al- Quran juga merupakan satu proses ketuhanan (Muhammad Omer, 2013). Menurut Al-Qattan (2000) dan Muhammad Izhar (2015), selain itu juga pendidikan tahfiz merupakan satu proses untuk mengingat ayat-ayat al-Quran secara kekal.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Sebagaimana yang diketahui, pembelajaran tahfiz bermula sewaktu turunnya ayat yang pertama kepada Rasulullah S.A.W. Secara umumnya semua umat Islam mengetahui bahawa Rasulullah S.A.W merupakan seorang yang *ummi* menerusi pelbagai nas al-Quran dan hadis. Antaranya firman Allah S.W.T dalam Surah al-Jumu'ah ayat 2 iaitu:

هُوَ ٱلَّذِي بَعَثَ فِي ٱلْأُمِّيِّـۧنَ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُواْ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتِهِۦ

Maksudnya: "Dialah yang telah mengutuskan dalam kalangan orang-orang (Arab) yang Ummiyyin, seorang Rasul (Nabi Muhammad S.A.W) dari bangsa mereka sendiri, yang membacakan kepada mereka ayat-ayat Allah (yang membuktikan keesaan Allah dan kekuasaanNya"

(Wan Zailan Kamarudin, 2007).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Firman Allah S.W.T dalam Surah al-A'raf ayat 157 yang berbunyi:

ٱلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ ٱلرَّسُولَ ٱلنَّبِيَّ ٱلْأُمِّيَّ ٱلَّذِي يَجِدُونَهُۥ مَكْتُوبًا عِندَهُمْ فِي ٱلتَّوْرَىٰةِ
وَٱلْإِنجِيلِ

Maksudnya: "Iaitu orang-orang yang mengikut Rasulullah (Muhammad S.A.W) Nabi yang Ummi, yang mereka dapati tertulis (namanya dan sifat-sifatnya) di dalam Taurat dan Injil yang ada di sisi mereka"

(Wan Zailan Kamarudin, 2007).

Firman Allah S.W.T dalam Surah al-A'raf: 158 yang berbunyi:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنِّي رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا ٱلَّذِي لَهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ لَآ
إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِۦ وَيُمِيتُ فَـَٔامِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِ ٱلنَّبِيِّ ٱلْأُمِّيِّ ٱلَّذِي يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ
وَكَلِمَٰتِهِۦ وَٱتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ١٥٨

Maksudnya: "Katakanlah (wahai Muhammad): Wahai sekalian manusia! Sesungguhnya aku adalah Pesuruh Allah kepada kamu semuanya, (di utus oleh Allah) yang menguasai langit dan bumi, tiada Tuhan (yang berhak disembah) melainkan Dia; Yang menghidupkan dan mematikan. Oleh itu, berimanlah kamu kepada Allah dan RasulNya, Nabi yang Ummi yang beriman kepada Allah dan Kalimah-kalimahNya (Kitab-kitabNya) dan ikutilah dia, supaya kamu beroleh hidayat petunjuk"

(Wan Zailan Kamarudin, 2007).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan nas-nas daripada al-Quran ini menunjukkan bahawa Nabi S.A.W adalah seorang nabi yang *ummi*. *Ummi* bermaksud orang yang tidak tahu menulis dan membaca (Wan Zailan Kamarudin, 2007). Rasulullah S.A.W menerima wahyu al-Quran dalam keadaan beliau tidak tahu membaca dan menulis dan kemudiannya baginda Nabi S.A.W menyampaikannya secara hafazan kepada para sahabat. Allah S.W.T menurunkan al-Quran dengan cara sedikit demi sedikit. Ini dapat membantu baginda Nabi S.A.W menyampaikan dan mengajarkannya kepada para sahabat yang mana mereka akan menghafaz, memahami dan mengamalkan isi kandungan al-Quran yang dipelajarinya. Bacaan baginda Nabi S.A.W bukanlah hanya hafazan sahaja, tetapi setiap bacaan baginda Nabi S.A.W adalah untuk difahami dan diingati (Abdul Hafiz et al; 2003) Sewaktu awal penurunan wahyu, baginda Nabi S.A.W menggerak-gerakkan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

lidahnya kerana ingin segera mengingati ayat-ayat tersebut dengan cepat. Beliau bimbang akan lupa pada ayat-ayat yang dihafaz. Kemudian, Allah S.W.T menasihati baginda Nabi S.A.W supaya tidak melakukan perkara itu lagi kerana Allah S.W.T menjamin Rasulullah S.A.W akan menghafaz dan mengingati semua wahyu yang diturunkan dengan baik sebagaimana firmanNya dalam surah al-Qiyyamah ayat 16-18 iaitu:

لَا تُحَرِّكْ بِهِۦ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِۦٓ ١٦ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُۥ وَقُرْءَانَهُۥ ١٧

فَإِذَا قَرَأْنَٰهُ فَٱتَّبِعْ قُرْءَانَهُۥ ١٨

Maksudnya: "Janganlah engkau (wahai Muhammad) menggerakkan lidahmu untuk membaca al-Quran kerana hendak cepat-cepat menguasainya. Sesungguhnya Kamilah yang berkuasa mengumpulkan al-Quran itu (dalam dadamu) dan menetapkan bacaannya (pada lidahmu); Oleh itu, apabila Kami telah menyempurnakan bacaannya (kepadamu, dengan perantaraan Jibril), maka bacalah menurut bacaannya itu"

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(Sharifah Noorhidayah, 2017).

Berdasarkan peristiwa tersebut dan nas di atas, proses menghafaz tidak dilakukan secara terburu-buru sebaliknya pengulangan dilakukan secara kerap dan teratur. Akhirnya proses hafazan ini dikekalkan hingga hari ini bukan sahaja sebagai sunnah Rasulullah S.A.W (Al-Kilani, 2006). Malah ianya juga sebagai satu kaedah (*manhaj*) untuk menghafaz al-Quran (Abu Najihat al-Hafiz, 2002).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Hafazan merupakan salah satu kaedah yang digunakan oleh Rasulullah S.A.W sewaktu menyampaikan pengajaran al-Quran kepada sahabat-sahabat baginda (al-Habash 1987). Yusuf (2011) menyatakan bahawa menghafaz al-Quran juga adalah fardhu kifayah. Menghafaz al-Quran ini diteruskan dalam masyarakat hingga ke hari ini, ia menunjukkan betapa pentingnya tradisi menghafaz al-Quran pada masyarakat dan ia juga merupakan salah satu ibadah yang dapat menghampirkan diri kepada Allah S.W.T (Sarah, 2013). Ia memerlukan dua syarat iaitu amal, ikhlas dan bersesuaian dengan tuntutan syariat (al-Nawawi, 1997). Menghafaz al-Quran juga merupakan satu usaha untuk mencegah terputusnya jumlah ke*mutawatir*an al-Quran dan juga mengelak dari sebarang usaha penyelewengan dan pemalsuan al-Quran (al-Suyuti, 1987).

Menurut Abdul Hafiz et al (2003) mendidik dan memandu manusia ke arah mengabdikan diri kepada Allah S.W.T merupakan matlamat dan tujuan utama dalam pendidikan al-Quran ini. Salah satu cabang daripada pendidikan al-Quran adalah pembelajaran tahfiz yang mana sedikit sebanyak dapat membantu memenuhi dan mencapai matlamat tersebut. Menghafaz al-Quran juga memerlukan kekuatan daya ingatan bagi mendapat kualiti hafazan yang baik. Selain daripada itu, dengan menghafaz dan *murajaah* juga dapat mengasah ingatan, serta dapat meningkatkan kecergasan minda dan otak.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Seperti mana yang kita ketahui, tanggungjawab dalam memelihara hafazan al-Quran perlu diambil berat oleh pelajar tahfiz. Ini kerana menjaga hafazan memerlukan *mujahadah* yang sangat tinggi untuk sentiasa *istiqamah* dalam *murajaah* supaya kualiti hafazan itu sentiasa terjaga. Selain itu, dalam proses menghafaz, ia memerlukan kepada proses yang khusus bagi meningkatkan kekuatan daya ingatan terhadap ayat-ayat yang dihafaz.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Menghafaz al-Quran memerlukan suatu kekuatan daya ingatan. Selain itu, mengasah daya ingatan melalui hafazan juga merupakan cara yang paling baik bagi meningkatkan daya ingatan dan kecerdasan otak. Sebagaimana yang kita ketahui, punca kelemahan pelajar tahfiz itu adalah disebabkan kaedah pengajaran tahfiz itu sendiri.

Selain menggunakan kaedah *takrar*, merakam dan mendengar semula bacaan hafazan sendiri merupakan salah satu kaedah *murajaah* yang digunakan pada masa kini. Tradisi *'sima'an'* iaitu saling dengar dan memperdengarkan hafazan di kalangan *huffaz* perlu diteruskan kerana ia juga membantu untuk menjaga dan mengekalkan hafazan. Selain itu, menyertai *ihtifal* atau *musabaqah* al-Quran juga salah satu cara untuk mengekalkan hafazan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bagi memastikan keberkesanan dalam hafazan al-Quran, para *huffaz* perlu *istiqamah* dan disiplin dalam *murajaah* al-Quran dengan menetapkan masa yang sesuai dan khas untuk mengulang. Oleh yang demikian, ianya selaras dengan yang ditekankan iaitu insan bertakwa sebagai aspirasi pembentukan generasi al-Quran dalam falsafah pendidikan tahfiz (Darul Quran, 2016).

Penggunaan kaedah yang pelbagai dalam sesi pengajaran dan pembelajaran sangat penting bagi memastikan sejauhmana keberkesanan hafazan pada para *huffaz* yang sedang mendalami ilmu al-Quran itu sendiri. Sekiranya kaedah pengajaran dan pembelajaran yang digunakan tidak teratur dan tidak sistematik ia akan mempengaruhi hafazan pelajar serta memberi impak yang sangat besar kepada pelajar dari segi daya ingatan hafazan al-Quran (Abdul Hafiz et al, 2008).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.2 Latar Belakang Kajian

Sebagaimana yang kita ketahui kedudukan para *huffaz* al-Quran sangat tinggi di sisi Allah S.W.T. Seterusnya mereka juga dipandang tinggi di sisi manusia. Penghormatan ini merupakan suatu amanah dari Allah S.W.T kepada mereka. Tanggungjawab pengajaran al-Quran juga terletak pada bahu mereka. Selepas seseorang itu mengkhatamkan hafazan al-Quran, mereka hendaklah memelihara dan seterusnya mengekalkan hafazannya supaya kekal dalam ingatan. (Mohd Fazri, 1999).

Menurut Azmil Hashim (2010) penilaian tahap hafazan pelajar masih belum mencapai objektif pendidikan tahfiz sepertimana yang telah ditetapkan. Antara faktor yang menjadi punca terhadap permasalahan tersebut adalah kerana terdapat kelemahan dalam kaedah pengajaran pembelajaran tahfiz itu sendiri (Mohd Marzuqi, 2008). Selain itu, kajian yang dijalankan oleh Azmil Hashim (2010) menyatakan bahawa punca kelemahan pelajar tahfiz itu adalah berdasarkan kaedah pengajaran tahfiz itu sendiri. Sebagaimana hasil kajian dari Misnan dan Ahmad Sadadi (2003) menjelaskan bahawa 60% daripada pelajar tidak dapat menamatkan hafazan al-Quran sebagaimana jadual yang ditetapkan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Beberapa kaedah telah dicadangkan bagi memelihara hafazan berpandukan pencapaian hafazan seseorang (Ir. Amjad Qasim Sa'dulloh, 2008). Bagi mereka yang belum khatam hafazan 30 juzuk, ayat-ayat yang telah dihafaz perlu dibaca berulang kali sebelum menghafaz ayat baru. Ulangan ayat-ayat yang telah dihafaz ini perlu dilakukan dua kali sehari atau dua hari sekali. Ulangan ayat-ayat yang telah dihafaz ini boleh dilakukan bersendirian seperti membacanya di dalam solat, selain mengulangnya bersama rakan atau di hadapan guru. Bagi tahap hafazan satu hingga sepuluh juzuk al-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Quran, *murajaah* ayat-ayat yang telah dihafaz perlu diselesaikan dalam masa seminggu. Bagi tahap kedua iaitu hafazan sepuluh sehingga lima belas juzuk, *murajaah* ayat-ayat yang dihafaz perlu diselesaikan dalam masa dua minggu. Manakala hafazan lima belas hingga dua puluh juzuk, *murajaah* perlu diselesaikan dalam masa tiga minggu dan begitulah seterusnya dan perlu diulang-ulang sentiasa.

Selain menggunakan kaedah *takrar*, mendengar rakaman *murattal* al-Quran juga merupakan salah satu kaedah *murajaah* yang sistematik. Tradisi *'sima'an'* iaitu saling dengar dan memperdengarkan hafazan dalam kalangan *huffaz* perlu diteruskan kerana ia juga membantu untuk menjaga dan mengekalkan hafazan. Selain itu, menyertai *ihtifal*, *musabaqah* al-Quran atau menjadi Imam juga salah satu cara untuk mengekalkan hafazan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Selain itu, terdapat satu hadis daripada Rasulullah S.A.W. yang menyatakan tentang kedudukan ahli al-Quran dan keutamaan penghafaz al-Quran dalam solat berjemaah (Ahmad, 2015).

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم

" إِذَا كَانُوا ثَلاَثَةً فَلْيَؤُمَّهُمْ أَحَدُهُمْ وَأَحَقُّهُمْ بِالإِمَامَةِ أَقْرَؤُهُمْ"

Maksudnya: Sayyidina Abu Sa'id al-Khudri berkata, bahawa Rasulullah S.A.W bersabda: "Jika kalian berjumlah tiga orang (dan hendak mengerjakan solat berjemaah) maka hendaklah salah seorang dari kalian yang paling banyak hafazannya menjadi imam,"

(Riwayat Muslim: 672)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pada zahirnya, hadis ini menerangkan kelebihan pada ahli al-Quran yang bukan sahaja dijelaskan apa yang perlu dicapai untuk dunia bahkan apa juga yang perlu dicapai untuk akhirat. Contohnya hadis ini menunjukkan tentang pentingnya solat secara berjemaah. Pemilihan imam dikalangan penghafaz al-Quran diutamakan sekiranya dalam suatu kelompok terdapat seorang yang menghafaz al-Quran. Selain itu, masyarakat memandang tinggi terhadap orang yang menghafaz al-Quran (Badrul, 2008).

Bagi memastikan keberkesanan dalam hafazan al-Quran, para *huffaz* perlulah *istiqamah* dan juga mempunyai disiplin yang kuat dalam *murajaah* al-Quran dengan menetapkan masa yang sesuai dan khusus untuk mengulang. Para *huffaz* juga boleh menggunakan kaedah *tadabbur* al-Quran dalam menjaga hafazan iaitu dengan melihat dan memahami intisari ayat-ayat al-Quran. Ini memudahkan serta menguatkan ingatan para *huffaz* terhadap sesuatu ayat yang telah dihafaz.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Tadabbur adalah salah satu kaedah yang digunakan dalam proses menghafaz al-Quran iaitu dengan mengetahui, memahami dan menghayati makna ayat yang dihafaz. Pelajar disarankan menggunakan kaedah penulisan terhadap ayat-ayat yang sukar diingati dan dihafaz. Ini kerana, kaedah ini merupakan salah satu kaedah yang dapat membantu para pelajar dalam menguatkan hafazan mereka. Pencapaian hafazan pelajar sangat berkait dengan kaedah yang digunakan sepanjang pembelajaran iaitu sewaktu menghafaz dan mengukuhkan hafazan (Azmil, 2014).

Membaca ayat-ayat yang ingin dihafaz dengan mengeluarkan suara sehingga didengari sendiri oleh pelajar dan membayangkan imej muka surat atau ayat tersebut secara berulang-ulang dapat membantu dalam proses mengekalkan hafazan, kaedah ini

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dinamakan kaedah *tarsikh*. Selain itu, menurut Omar (2005) kaedah *tafaqquh* juga dilaksanakan dalam proses mengukuhkan hafazan iaitu kaedah menyemak hafazan secara berulang-ulang dengan membaca secara hafazan dan melihat mushaf bagi memastikan tiada kesalahan pada ayat yang dihafaz. Omar (2005) juga mengatakan bahawa kaedah *murajaah* iaitu mengulang atau membaca ayat-ayat yang dihafaz dengan berulang-ulang secara berterusan juga merupakan salah satu kaedah yang digunakan dalam pembelajaran tahfiz.

Kaedah pembelajaran Tahfiz sangat berkait rapat dengan pencapaian pelajar (Azmil Hashim, 2014). Oleh itu, unsur-unsur pembelajaran tahfiz perlu diberi pertimbangan khas oleh semua pihak terutamanya pihak yang terlibat dalam reka bentuk kurikulum tahfiz. Selain itu, guru juga berperanan mempelbagaikan teknik pengajaran dan pembelajaran tahfiz di dalam bilik darjah.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Selain daripada kepelbagaian metod hafazan, kepelbagaian metod *murajaah* juga merupakan satu petunjuk yang positif dalam penguasaan hafazan al-Quran. Pelbagai usaha murni yang telah disokong bagi menghasilkan para *huffaz* yang berkualiti. Seperti yang kita ketahui, walaupun terdapat pelbagai kaedah yang digunapakai dalam pengajaran dan pembelajaran, matlamatnya hanyalah satu iaitu untuk memantapkan serta mengekalkan hafazan para *huffaz.* Namun begitu, terdapat pelbagai cabaran yang perlu dihadapi oleh pihak pentadbir bagi setiap institusi dalam melahirkan para *huffaz* yang berkualiti.

Penggunaan kaedah yang pelbagai dalam sesi pembelajaran sangat penting bagi memastikan sejauhmana keberkesanan hafazan pada para *huffaz* yang sedang mendalami ilmu al-Quran itu sendiri. Sekiranya kaedah pengajaran dan pembelajaran

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

yang digunakan tidak teratur dan tidak sistematik, ia akan mempengaruhi hafazan pelajar serta memberi impak yang sangat besar kepada pelajar dari segi daya ingatan hafazan al-Quran (Abdul Hafiz et al. 2008).

Sebagaimana yang kita ketahui, di Malaysia terdapat kepelbagaian kaedah hafazan yang diketengahkan oleh kebanyakkan institusi tahfiz kerajaan maupun swasta seperti Kaedah Deobandi, Kaedah Pondok, Kaedah Pakistan, dan lain-lain. Menurut Abu Mazaaya, (2008) kaedah asas hafazan yang di gunakan oleh pelbagai institusi iaitu *talaqqi mushafahah, tasmi', tahfiz, takrir, tadarus, isbat* dan lain-lain.

Oleh yang demikian, kini bidang tahfiz menjadi salah satu perkara penting dalam pendidikan al-Quran di Malaysia (Ahmad Atabik, 2010). Selain itu, ia juga menjadi salah satu perkara yang cenderung di dalam pendidikan agama di peringkat rendah mahupun di peringkat menengah. Selain itu, kerajaan juga telah membuka maahad tahfiz al-Quran di setiap negeri untuk pelajar lepasan SPM. Kerajaan juga dalam proses menaik taraf keseluruhan institusi tahfiz utamanya, sebagai contoh Darul Quran dari taraf biasa ke taraf Kolej Universiti. Selain itu, Kerajaan juga berjaya menubuhkan program berkembar tahfiz dengan institusi pengajian tinggi awam (IPTA) (Darul Quran, 2016). Penubuhan SMKA dan MRSM Tahfiz yang menggunakan model Tahfiz Ulul Albab merupakan usaha kerajaan yang terbaru (Mohd Shahril, 2013).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.3 Penyataan Masalah

Kajian mengenai kaedah-kaedah, teknik-teknik hafazan, strategi hafazan, persediaan dalaman dan luaran hafazan pelajar tahfiz lebih meluas berbanding kajian khusus mengenai mengulang hafazan, mengekalkan serta mengukuhkan hafazan. *Murajaah* hanya diselitkan dalam kajian yang dilaksanakan.

Dalam menjaga hafazan, pelajar tahfiz perlu fokus dan komited dalam proses menghafaz dan mengingat ayat-ayat al-Quran. Manusia dicipta sebagai makhluk yang tidak lari daripada sifat lupa. Secara umumnya, untuk menjaga hafazan pelajar tahfiz perlu fokus dan komited dalam proses menghafaz dan mengingat ayat-ayat al-Quran. Namun hakikatnya, tanggungjawab para *huffaz* untuk memelihara hafazan supaya kekal dalam ingatan adalah suatu tugas yang sangat sukar malah lebih sukar daripada proses menghafaz (Murihah, Abdul Hafiz dan Arieff Salleh, 2015). Selari dengan kenyataan itu, terdapat banyak hadis yang menggalakkan para *huffaz* agar kerap mengulang hafazan dan komited dalam memelihara hafazan. Selain itu, terdapat juga hadis mengenai amaran bagi yang melupakan ayat-ayat al-Quran yang telah dihafaz (Muhammad Saleem, 2012).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kegagalan dan kejayaan seseorang pelajar dalam pencapaian hafazan juga sering dikaitkan dengan institut pengajian yang menguruskan pembelajaran mereka (Mohd Mawardi, 2010; Shahrulkarnain, 2013; Mohd Aderi, 2017). Berjaya menghafaz al-Quran sebanyak 30 juzuk sewaktu persekolahan tahfiz bukan jaminan hafazan akan diingati sehingga akhir hayat. Ini kerana persekitaran pelajar selepas alam persekolahan mempengaruhi kehidupan dan rutin harian mereka terutamanya masa untuk mengulang hafazan. Mungkin yang berkecimpung dalam suasana al-Quran risiko hafazan hilang

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

adalah kurang. Namun, bagi yang sebaliknya, risikonya cukup besar (Utusan Online, 2017).

Selain itu, dalam kajian Arif (2013) antara penyebab lain yang mempengaruhi hafazan menjadi tidak mantap adalah daripada pengaruh dalaman pelajar itu sendiri, manakala pengaruh lain seperti pengaruh persekitaran yang dikaitkan dengan maksiat hati, masalah dunia, keluarga dan lain-lain. Menurut Abdul Hafiz dan Hashimah (2004) menghafaz hafazan baru dan *murajaah* yang tidak berfokus juga banyak mempengaruhi hafazan sukar diingati adalah berkaitan dengan masalah dalaman dan luaran *huffaz* itu sendiri. Menurut Sedek (2012) bahawa memelihara al-Quran dengan *murajaah* ayat-ayat al-Quran yang telah dihafaz merupakan cabaran yang paling berat berbanding cabaran menghafaz hafazan baru.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Menurut Zuklifli (2013) dan Sedek (2012) walaupun telah melepasi cabaran menghafaz, mengekalkan hafazan dan pelbagai fasa ujian yang ditetapkan oleh pihak institusi tahfiz tahap ingatan para *huffaz* terhadap hafazan al-Quran masih lagi lemah. Oleh itu, bagi melihat keberkesanan dalam menghafaz al-Quran pada kebiasaannya penilaian yang dibuat dalam jangka masa yang agak singkat.

Kajian Siti Suriyani (2018) mendedahkan seramai 13.6 % daripada 368 pelajar tahfiz tidak berkeyakinan dapat mengekalkan hafazan mereka manakala 22.0% bimbang tidak berjaya mengekalkan hafazan setelah tamat pengajian. Selain itu, kajian Abdul Hafiz Bin Abdullah et. al (2005) menunjukkan 35.0 % menghadapi masalah untuk memelihara, mengingati, menjaga dan mengawal apa yang telah dihafaz daripada lupa dan hilang.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Tahap kesabaran yang tinggi dan disiplin yang kuat perlu diterapkan dalam diri seseorang *huffaz* untuk menghafaz ayat-ayat al-Quran bagi mencapai target yang perlu di hafaz. Pelajar perlu bersedia dengan segala bentuk masalah dan kesukaran apabila mula menghafaz, selain itu pelajar juga perlu konsisten dalam mengulang hafazan mereka. Ayat al-Quran yang dihafaz juga mudah hilang sekiranya tidak dijaga melainkan mereka betul-betul memeliharanya (Abdullah & Rahman, 2010).

Menurut Misnan dan Ahmad Sadadi (2003) menyatakan bahawa 60% daripada pelajar tidak dapat menamatkan hafazan al-Quran mengikut jadual yang ditetapkan. Begitu juga dalam kajian Azmil Hashim (2010) penilaian pelajar masih belum mencapai objektif pendidikan tahfiz yang telah digariskan. Antara faktor yang telah dikenal pasti adalah punca kelemahan dalam kaedah pengajaran tahfiz (Marzuqi, 2008). Begitu juga dengan kajian yang dijalankan oleh Azmil Hashim (2010) mengatakan punca kelemahan adalah dalam kaedah pengajaran tahfiz itu sendiri.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Masalah dalaman pelajar berkaitan dengan sikap pelajar itu sendiri, pelajar lemah dan tidak bersemangat dalam melakukan tugasan. Manakala masalah luaran pula pelajar kurang peka dalam pengurusan masa dan juga gangguan persekitaran. Gangguan persekitaran bukan sahaja boleh menjejaskan tahap hafazan seseorang pelajar malah boleh mengganggu hafazan mereka (Abdul Hafiz dan Hasimah, 2004). Hal ini kerana, menurut kajian (Umu Hani, 2014) kejayaan dalam menghasilkan golongan *huffaz* berkait rapat dengan kekuatan dalaman seseorang pelajar itu sendiri. Manakala dalam kajian Azmil (2014) menjelaskan bahawa kesilapan dalam strategi pembelajaran mempengaruhi pencapaian pelajar tahfiz.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kajian Siti Rashidah et.al (2018) pula menunjukkan subjek adab dan akhlak tidak diajar kepada pelajar tahfiz. Perkara-perkara tersebut amat penting bagi membantu pelajar dalam menjaga dan meningkatkan hafazan mereka. Adab dan akhlak terhadap al-Quran merupakan subjek yang perlu ditekankan kepada pelajar tahfiz agar mereka sentiasa beringat dan bertanggungjawab terhadap hafazan mereka.

Kajian Tang Geok Ling (2005) Pengajaran yang disampaikan itu tidak masuk dalam ingatan jangka panjang dan ini menyebabkan pelajar mudah lupa. Hal ini menunjukkan bahawa perkara yang dipelajari oleh pelajar hanya kekal dalam ingatan jangka pendek sahaja. Dengan ketiadaan saranan serta peredaran masa menyebabkan manusia mudah alpa. Pelajar sentiasa memberi tumpuan kepada maklumat baru kerana mereka sering didedahkan dengan maklumat atau perkara baru. Manakala maklumat lama akan terus hilang dengan adanya maklumat baru. Oleh itu, guru perlu merancang pelbagai kaedah pembelajaran yang menarik bersesuaian dengan topik yang diajar.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kajian Baharin Abu, Othman et al (2007) menunjukkan kepelbagaian gaya pembelajaran dan tahap kemahiran belajar memberi kesan yang berbeza terhadap tabiat dan kesungguhan pembelajaran akademik pelajar. Pada pendapat penyelidik, gaya pembelajaran seseorang pelajar tahfiz juga memberi kesan kepada hafazan mereka dan pencapaian mereka.

Kepelbagaian metod hafazan al-Quran yang wujud pada zaman sekarang merupakan petunjuk yang positif dalam percambahan ilmu hafazan al-Quran. Usaha yang murni ini disokong bagi menghasilkan *huffaz* al-Quran yang berkualiti. Walaupun terdapat pelbagai sistem hafazan al-Quran yang wujud, namun matlamatnya adalah satu iaitu memantapkan hafazan agar ianya kekal di dalam memori para *huffaz*. Namun

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

begitu, terdapat pelbagai cabaran yang dihadapi oleh pihak pentadbir institusi tahfiz dalam melahirkan para *huffaz* yang berkualiti.

Antara faktor lain yang menyebabkan hafazan seseorang *huffaz* menjadi kurang mantap adalah kerana keinginan ibu bapa yang tinggi untuk anaknya menjadi seorang *huffaz* tanpa memikirkan kemampuan hafazan dan kehendak anak mereka (Murihah, et al. 2016; Nisrina, 2015; Dasriman, 2014; Umu Hani, 2014). Menurut Nisrina, (2015) kemampuan itu merangkumi seluruh aspek iaitu luaran dan dalaman pelajar tersebut, contohnya minat terhadap hafazan, mempunyai kemahiran menghafaz dan mengingat serta menjaga hafazan. Pencapaian hafazan mereka akan terjejas sekiranya mereka tidak mengurus pembelajaran hafazan mereka dengan baik (Misnan & Ahmad Sadadi, 2010; Azmil & Misnan, 2015).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Menurut Abdul Hafiz dan Hasimah, (2004) kegagalan dalam prestasi hafazan adalah berkait dengan pelbagai faktor. Faktor lupa merupakan faktor paling utama yang selalu diketengahkan dan dikaitkan dengan kegagalan prestasi dan pencapaian hafazan pelajar (Ridhoul Wahidi, 2016). Data kajian Mohamad Marzuqi, (2008) dan Sedek, (2012) menyokong kenyataan ini. Seramai 50 orang responden dalam kajian yang dilaksanakan oleh Sedek (2012) menunjukkan hanya 2% pelajar lelaki dan 0% pelajar perempuan yang dapat mengekalkan hafazan mereka sebanyak 30 juzuk.

Selain itu, strategi menghafaz al-Quran yang dipraktikkan oleh seseorang pelajar juga berkait rapat dengan faktor luaran pelajar (Azmil, 2011). Justeru itu, kesilapan dalam menggunakan strategi menghafaz al-Quran juga dapat dilihat sebagai satu kesilapan yang menyebabkan fenomena lupa itu terjadi dan berakhir dengan keputusan pencapaian yang tidak memuaskan (Misnan dan Ahmad Sadadi, 2003)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Di Malaysia, kepelbagaian sistem hafazan yang telah diketengahkan oleh kebanyakan institusi tahfiz kerajaan dan swasta seperti kaedah Deobandi, kaedah Pondok, kaedah Pakistan, kaedah Cirebon dan kaedah Turki masih mengekalkan kaedah asas hafazan. Menurut Mazaaya (2008) kaedah asas hafazan yang diterapkan oleh pelbagai sistem hafazan institusi ialah *talaqqi*, *mushafahah*, *tasmik*, *tahfiz*, *takrir*, *tadarus.*

1.4 Objektif

Objektif merupakan sasaran yang ingin dicapai sepanjang tempoh kajian. Melalui objektif pengkaji dapat menentukan hala tuju kajian itu dengan jelas. Tanpa objektif yang jelas sesuatu kajian yang dijalankan tidak mungkin mendapat hasil yang tepat dan produktif. Menurut (Majid Konting, 1990) objektif kajian adalah sasaran sebenar yang boleh di cerap. Objektif kajian seperti berikut:

1. Mengenal pasti tahap kesediaan pelajar Tahfiz Model Ulul Albab (TMUA) sebelum menghafaz al-Quran
2. Mengenal pasti tahap kesediaan pelajar TMUA semasa menghafaz al-Quran
3. Mengenalpasti tahap kesediaan pelajar TMUA selepas menghafaz al-Quran
4. Mengenal pasti perbezaan pelaksanaan amalan *murajaah* berdasarkan demografi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5. Mengenal pasti hubungan amalan murajaah dengan pencapaian hafazan pelajar TMUA

1.5 Persoalan Kajian

Persoalan kajian ini di rangka bertujuan untuk memastikan objektif yang dibuat dapat dicapai dan diukur dengan menggunakan instrumen kajian ini. Melalui persoalan kajian ini juga hala tuju kajian akan lebih jelas memandangkan terdapat persoalan yang memerlukan jawapan dan bukti sama ada dalam bentuk deskriptif mahupun inferensi. Berdasarkan pernyataan masalah yang dikemukakan, terdapat empat persoalan kajian yang perlu diterokai iaitu:

1. Bagaimanakah tahap kesediaan pelajar TMUA sebelum menghafaz al-Quran?
2. Bagaimanakah tahap kesediaan pelajar TMUA semasa menghafaz al-Quran?
3. Bagaimanakah tahap kesediaan pelajar TMUA selepas menghafaz al-Quran?
4. Apakah perbezaan pelaksanaan amalan *murajaah* berdasarkan demografi?
5. Apakah hubungan antara amalan *murajaah* dengan pencapaian hafazan pelajar TMUA?

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.6 Hipotesis

Hipotesis kajian yang dibuat adalah untuk mencari kebenarannya melalui analisis dapatan yang akan dijalankan. Analisis inferensi akan digunakan untuk menentukan signifikasi yang terdapat bagi setiap pembolehubah yang dikaji. Hipotesis kajian seperti berikut:

H_o3 Tidak terdapat perbezaan yang signifikan antara amalan *murajaah* dengan jantina

H_o4 Terdapat perbezaan antara amalan *murajaah* dengan pencapaian hafazan pelajar Tahfiz Model Ulul Albab

1.7 Kepentingan Kajian

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kepentingan kajian merupakan satu bentuk penghargaan atau nilai bagi kajian yang dijalankan ini. Kajian ini dijalankan adalah untuk mengambil kira kepentingan-kepentingan berikut:

1. Mengenal pasti amalan yang digunakan oleh pelajar TMUA di sekolah-sekolah yang menjalankan KBT di Negeri Selangor dalam proses *murajaah*.
2. Mengenal pasti tahap pencapaian hafazan pelajar TMUA di sekolah-sekolah yang menjalankan KBT di Negeri Selangor.
3. Mengetahui kaitan amalan *murajaah* dengan tahap pencapaian hafazan pelajar TMUA di sekolah-sekolah yang menjalankan KBT di Negeri Selangor.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Hasil kajian ini diharapkan dapat memberi maklumat dan panduan dari aspek amalan dan kaedah *murajaah* yang terbaik dan berkesan kepada para asatizah di sekolah swasta mahupun kerajaan bagi melahirkan para *huffaz* yang cemerlang bacaan al-Quran dan hafazannya.

1.8 Kerangka Teori Kajian

Antara teori yang digunakan dalam pemboleh ubah pencapaian hafazan pelajar ialah teori yang dicadangkan oleh (al-Qabisi, 1955), yang diadaptasi dari Jurnal Pendidikan Malaysia 43(3) SI (2018): 141-148: Farah Ilyani Zakaria, Mohd Aderi Che Noh & Khadijah Abd Razak.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

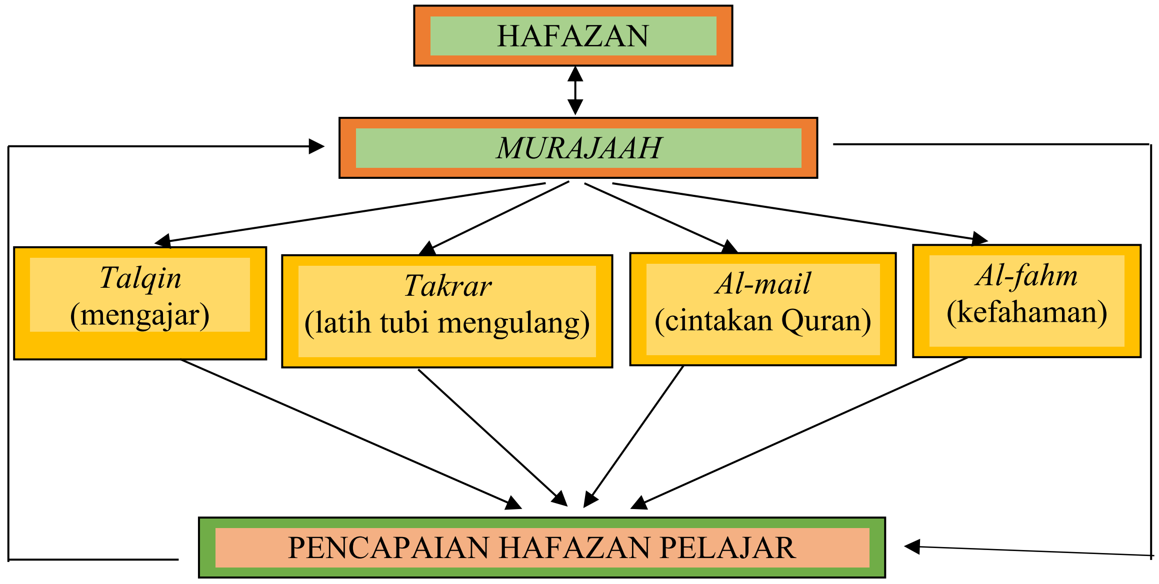

Rajah 1.1. Kerangka Teori : Teori Pemikiran Islam al-Qabisi (1955)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.9 Kerangka Konseptual Kajian

Model kerangka konsep yang di adaptasikan mengikut teori al-Qabisi (1955) menerangkan 3 kumpulan untuk mengetahui tentang pencapaian pelajar. Kumpulan pertama ialah demografi, manakala kumpulan kedua ialah amalan yang digunakan dalam mengingatkan hafazan pelajar. Hasil kajian ini ialah pencapaian yang diukur daripada ujian awal dan akhir tahun.

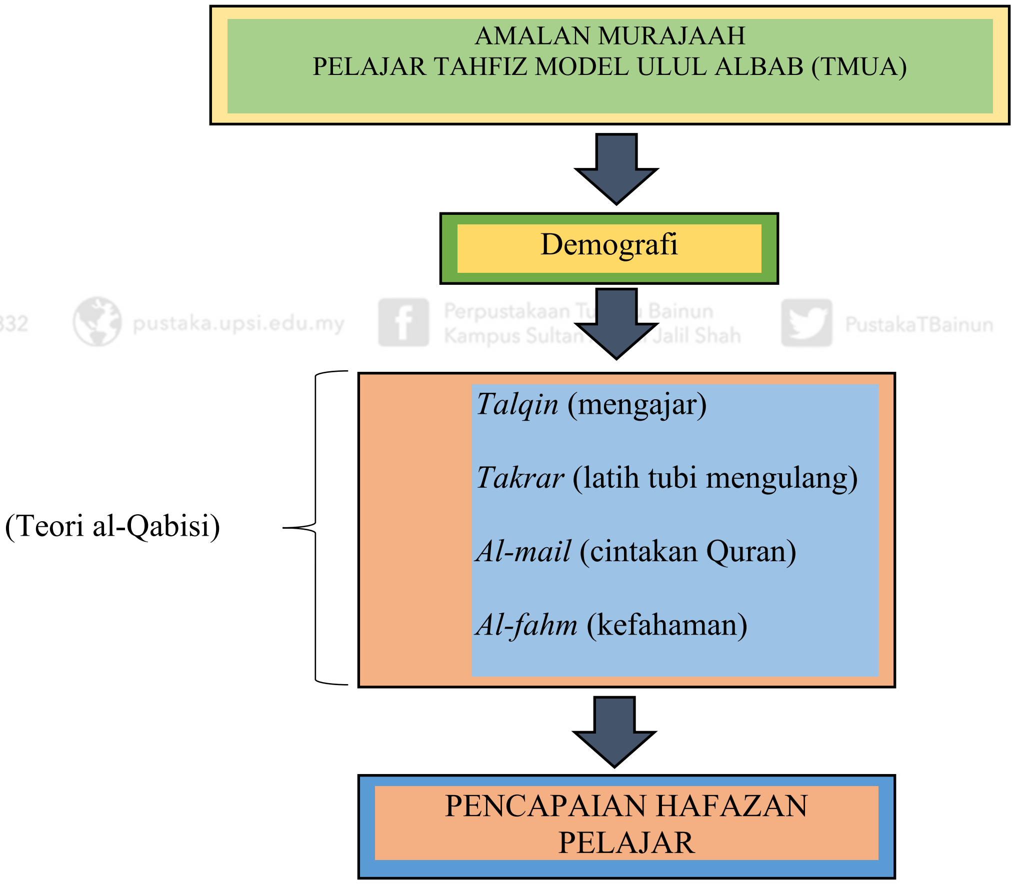

Rajah 1.2. Kerangka Konseptual Kajian model Al-Qabisi (1955): diadaptasi dari Jurnal Pendidikan Malaysia 43(3) SI (2018): 141-148: Farah Ilyani Zakaria, Mohd Aderi Che Noh & Khadijah Abd Razak

Al-Qabisi, 1955 menyenaraikan beberapa langkah dalam proses pembelajaran tahfiz atau strategi penguasaan al-Quran iaitu:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i) *Talqin* (pengajaran dalam proses *tasmi'* dan *talaqqi*)

ii) *Takrar* (latih tubi mengulang hafazan)

iii) *Al-Mail* iaitu kedekatan dan kecintaan diri kepada al-Quran dalam usaha pemeliharaan (interaksi dengan al-Quran)

iv) *Al-Fahm* (kefahaman terhadap al-Quran) dari segi aspek *istirja'* secara bertulis (*tahriri).*

1.10 Batasan Kajian

Batasan kajian merupakan satu bentuk halangan yang telah dikenakan semasa melaksanakan kajian ini. Halangan atau batasan yang dikenakan ini bertujuan untuk memastikan skop kajian yang dibuat ini tidak terlalu besar atau kecil. Hal ini jelas melalui kenyataan berikut yang mengatakan batasan kajian memberitahu tentang had atau kekurangan kajian. Secara khususnya kajian ini dijalankan terhadap pelajar-pelajar Tahfiz Model Ulul Albab (TMUA) di sekolah-sekolah yang menjalankan Kurikulum Bersepadu Tahfiz (KBT) di Negeri Selangor. Responden yang dipilih oleh penyelidik melibatkan pelajar tingkatan 2 dan pelajar tingkatan 4 sahaja. Jumlah sampel yang dipilih seramai 230 orang pelajar yang diwakili 138 orang pelajar perempuan dan 92 orang pelajar lelaki. Kajian ini hanya tertumpu kepada dua tingkatan sahaja.

Penyelidik memilih Sekolah Berasrama Penuh Integrasi Rawang (SBPI Rawang) sebagai pusat kajian kerana Sekolah Berasrama Penuh Integrasi merupakan satu-satu nya sekolah di Negeri Selangor yang melaksanakan Kurikulum Bersepadu Tahfiz Model Ulul Albab di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia semasa kajian ini dijalankan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Responden dipilih daripada pelajar tingkatan 2 dan tingkatan 4 kerana kelulusan menjalankan kajian terhad kepada pelajar yang tidak menduduki peperiksaan awam iaitu PT3 dan SPM. Penyelidik juga tidak mengambil pelajar tingkatan 1 sebagai responden kerana penyelidik beranggapan kesediaan pelajar terhadap hafazan dan *murajaah* masih di tahap latihan. Keputusan ini juga diambil setelah bebincang dengan ketua panitia hifzul Quran.

1.11 Definisi Operasi Kajian

Definisi operasi kajian ini merupakan penjelasan berkenaan istilah-istilah utama yang digunakan oleh pengkaji dalam kajian ini. Tujuannya adalah untuk memudahkan proses pemahaman dan dalam masa yang sama menyeragamkan penggunaan istilah yang digunakan dalam kajian ini.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.11.1 Amalan Pembelajaran

Menurut Kamus Dewan (1994) maksud amalan ialah pelaksanaan. Menurut pandangan ahli kognitif, pembelajaran boleh ditakrifkan sebagai satu proses dalaman yang menghasilkan perubahan tingkahlaku kekal. Pembelajaran merupakan salah satu bentuk interaksi antara guru dan pelajar (Ahmad Johari Sihes, 2010). Oleh yang demikian pembelajaran boleh berlaku secara formal ataupun tidak formal. Secara lazimnya pengajaran yang baik akan menghasilkan pembelajaran yang berkesan (Nor Hisham, 2011). Pembelajaran dalam konteks kajian ini merujuk kepada *murajaah.*

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i) *Murajaah*

Murajaah iaitu mengulang hafazan atau membaca hafalan yang telah disemak bacaan oleh guru. *Takrar* diaplikasikan agar hafazan yang pernah dihafaz tetap terjaga dengan baik (Sharifah Noorhidayah, 2017). Menurut Abu Najihat (2002) *murajaah* ini terbahagi kepada dua bahagian iaitu:

a) Cara mengulang kaji hafazan yang masih baru diperolehi

b) Cara mengulang kaji hafazan yang telah lama diperolehi

Murajaah dalam kajian ini adalah pendekatan atau cara mengulang yang diterapkan atau diamalkan oleh pelajar dalam mengekalkan hafazan mereka. Penyelidik berpendapat bahawa setiap pelajar mempunyai amalan *murajaah* yang berbeza walaupun menggunakan kaedah *murajaah* yang sama seperti *takrir/takrar* (mengulang hafazan), *tasmik* (memperdengarkan hafazan) dan *tadarus* (menyambung-nyambung hafazan secara berkumpulan) untuk mengekalkan hafazan masing-masing.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.11.2 Tahfiz Model Ulul Albab

Menurut Arniyuzie (2015) pengertian ulul ialah memiliki atau mempunyai. Manakala pengertian albab pula ialah akal yang suci bersih. Perkataan albab berasal daripada kata dasar *lubb*.

Kalimah ulul albab yang disebut di dalam al-Quran merupakan satu kumpulan manusia yang khas, disanjung dan istimewa. Kumpulan manusia ini dikurniakan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kebijaksanaan dan ilmu pengetahuan yang tinggi serta diberikan hikmah. Menurut Abdullah (2006) kumpulan ini juga digelar ulamak *ensiklopedik* iaitu yg mempunyai kemahiran dalam pelbagai bidang terutamanya bidang agama. Selain itu, mempunyai kekuatan fizikal dan akal fikiran (Danial, 2015)

Kajian ini menunjukkan bahawa gabungan tiga jenis kurikulum iaitu kurikulum kebangsaan, program ulul albab dan kurikulum bersepadu tahfiz, ia merupakan tahfiz model ulul albab (TMUA). Program TMUA ini dilaksanakan di sekolah-sekolah terpilih di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia sebagai nilai tambah kepada sistem pendidikan agama. Kerajaan berharap pelajar yang lahir daripada sistem ini akan menjadi *huffaz* yang professional dalam pelbagai bidang sebagai sumber tenaga negara.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.11.3 Pencapaian

Menurut Kamus Pelajar Edisi Kedua (2015) pencapaian bermaksud sesuatu yang dicapai atau sesuatu yang telah berjaya dilaksanakan dengan usaha dan ketekunan. Dalam kajian ini, pencapaian merujuk kepada kejayaan pelajar dalam menghafal al-Quran dari sudut hafazan dan daya ingatan.

Penyelidik berpendapat bahawa pencapaian hafazan kesemua responden dalam kajian ini merujuk kepada hasil keputusan peperiksaan pertengahan tahun dan keputusan peperiksaan akhir tahun bagi subjek Hifz Al-Quran 2019.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.12 Kesimpulan

Bab ini secara umumnya menjelaskan berkaitan kajian yang akan dijalankan. Ia memberikan gambaran umum tentang permasalahan kajian serta menjelaskan masalah. Manakala hala tuju kajian dijelaskan dalam objektif kajian ini. Secara umumnya dapatlah dikatakan bahawa perbahasan yang dikemukakan dalam kajian-kajian lepas juga turut membuktikan bahawa *murajaah* hafazan merupakan elemen penting dalam proses mengingat hafazan al-Quran.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi